

Emne nr. 64.

Övre-Alta, Alta, Finnmark for ca. 50 år siden.

Svar.

1. To fliser i kors betydde dødsfall. Jeg husker at min tante sa til meg: "Der er dødens bud." Det var to fliser i kors på golvet.
3. Om en hørte gjöken gale første gang i året og var på fastende hjerte, varslet det at en skulle dø innen årets utgang. Jeg husker spesielt at en eldre pike fortalte at hun det hadde gjort. Hun forulykket i Altenelven, senere på sommeren. Det styrket mange i "troen" på ~~gjökvariset~~ "gjökvarslet."
10. Det ble nok sendt bud etter presten så delvis. Vi bodde jo bare ca. 3 km. fra Alten prestegård og opp til oss var det "kongsveiv." Presten hadde selv hest så han kunne bare budsendes. Presten kom da for å "meddele" - (altergang).
14. En gang husker jeg at det ble spurt om hvordan det stod til med en syk. Det ble svart: "Nå er han frisk." Han var altså død. Kanskje de og brukte uttrykket "kolna." Min morfar var i likhet med mange andre i Övre-Alten innflyttet österdöl. Jeg har hørt samme uttrykk vært brukt i Follidala.
18. Salmebok under haken ble brukt.
31. I Övre-Alten var det en gammel kone - Ingeborg Salko (Salomon~~s~~sen) som vasket lik.
36. Ja, liket ble vasket.
39. Liksvöp.
58. Nei.
61. En snekkerkyndig mann - eller bestilt fra Hammerfest.
62. Voksne sort kiste - barnelik ofte hvit kiste.
68. Löstenner - og kanskje i enkelte höve giftering.
89. Ja.
93. Sörgeklede var sort.
125. På begravelsesdagen ble der strödd furubar fra huset til grinden.
131. Ja, apsolutt. Det var en ære både for den döde og hans levende pårørende at det var et stort likfølge. I sær vis "storkarer" og kjente bygdefolk ble med.
132. Veien pyntet med furubar.
134. Flaggstenger fantes ikke i min hjembygd för læreren flyttet opp omkring år 1910. Flagget ble heist på halv stang för jordfestelsen og til topps etterpå.
140. Nei, det gjorde man nok ikke. Men om en mötte et likfølge, burte en stanse opp til bären var passert, og mannfolka blottet sine hoder.
146. Det burte nok helst være sort hest.
148. Ja, langsomt.
149. Vanlig kjöring.
195. Noen fast regel var det nok ikke.
161. Som det passet. Derimot husker jag at klokker Rasmussen altid stod ved kirkeporten.
163. Vistnok sjelden.

Emne nr. 64.

164. Ja, klokkeren gikk foran likfølget fra kirkeporten til graven og sang: "Her mødes alle Veje på Gravens bratte Rand." Om klokker Rasmussen het det at han hadde en røst som kunne høres kilometervis.

169. Bygden hadde sin graver som grov alle gravene.

173. Man satte merke på graven til en fikk kjøpt minnestein eller laget tre-kors.

182. Begravelse.

183. Som regel husfaren.

186. Stille og alvorlig.

~~187. Nei, bedemannen hadde liten tid og gikk fra hus til hus.~~

187. "Vil dokker komme og følge han Anders?"

188. Nei, bedemannen hadde liten tid og gikk fra hus til hus. Det var alminnelig at en bad hele grenda. Og likeså alle i hvert hus. Hvis ikke ble en kritisert.

190. En dag. En kom om formiddagen og ble til kvelds. (Fjöstid.)

191. Kaffe og smørbrød når en kom. Etter tilbakekomsten fra kirkegården middag, og kaffe eller sjokolade med smørbrød før en gikk. Når var det mange steder en istedetfor middag fikk sjokolade og smørbrød.

194. Ja.

196. Det hendte nok at noen av konene hadde et spann melk med.

202. Det ble sjelden nyttet alkohol til trakteringen. Jeg var riktignok som gutt i en begravelse der en mann som var nær besiktet med den døde, gikk omkring med en flaske brennevin og skjenket en dram til de som ønsket det. Tilslutt henvendte han seg til ~~presten~~ presten: "Kanskje Presten vil ha en dram?" Presten rystet på hodet. Episoden vakte en blannet reaksjon blant gjestene. Forargelse og munterhet.

205. Krans ble benyttet på kistene. Kjøpt eller hjemmelaget. Til hjemmelaget kranser av tyttebærlyng. Og papirroser i kransen. På kjøpkransene ofte hvite sløyfer med innskrift: "Hvil i fred" e. l.

212. Avertering i lokalavisene "Nordkap" og "Finmarksposten" som begge utkom i Hammerfest var ikke sjelden.

Dette er for ca. 50 år siden. Jeg tenker at skikkene nå er som på de fleste steder i landet. I byene for eksempel.

Innsendt av: Alf Martin Jæger, ~~Ersfjord~~ Ersfjord i Senja.

Alf Martin Jæger